Blogi

Miksi mobiilimaksujen eteneminen on jäänyt odotuksia hitaammaksi?

Raha ja maksaminen | 24.01.2019 | Kari Takala

KIRJOITTAJA

Kari Takala

Mobiilimaksujen osuus maksutapahtumista on jäänyt Suomessa toistaiseksi vielä vähäiseksi.

Parin viime vuoden aikana on kiihtyvästi uutisoitu mobiilimaksujen läpimurrosta ja nopeasta kasvusta. Kasvuprosentit ovatkin suuria, kun lähdetään nollasta, mutta lokakuun lopussa 2018 julkaistu NETSin tutkimuskin osoittaa, että mobiilimaksujen osuus maksutapahtumista on jäänyt Suomessa toistaiseksi vielä vähäiseksi.[1]

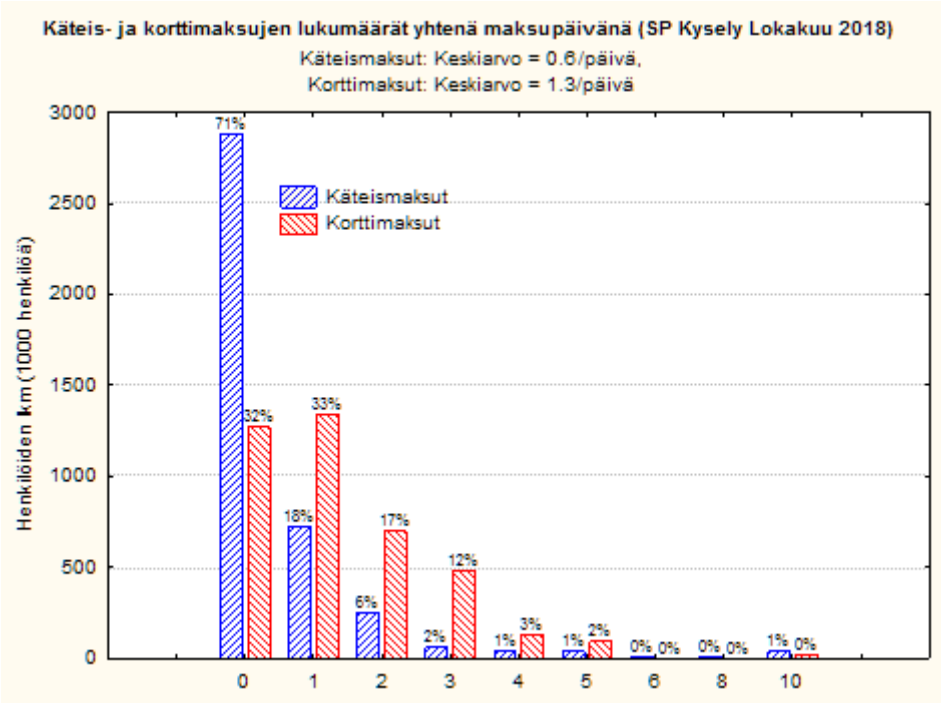
Päivittäistavarakaupassa sekä ravintoloissa ja kahviloissa mobiilimaksujen osuus on toistaiseksi vasta prosentin suuruusluokkaa, ja vain julkisessa liikenteessä niillä on muutaman prosentin maksuosuus. Vertailun vuoksi mainittakoon, että käteisen maksuosuus oli vielä noin 20 prosenttia kaupan maksupaikoissa em. raportin mukaan, ja julkisessa liikenteessä vielä lähelle 40 prosenttia.

Uusien mobiilimaksutapojen tulon markkinoille odotetaan vielä kiihtyvän, ja markkinan pirstoutuvan edelleen. Kuluttajan on vaikea valita maksutapa. Vuoden 2017 aikana Suomessa lanseeratut, maksukortteihin perustuvat Mobile Pay, Apple Pay, Pivo, ja vastikään aloittanut Google Pay sekä tilien väliseen rahansiirtoon perustuva kotimainen Siirto eivät ole ehtineet saada vielä vahvaa jalansijaa vähittäismaksamisessa. Erilaisten mobiilimaksu-tapojen kasvava kirjo on jo sellaisenaankin jarruttamassa niiden käyttöönottoa sekä kuluttajien että erityisesti kaupan puolella. Varsinkaan pienemmät kaupat tai kauppaketjut eivät voi investoida useampaan teknisesti erilaiseen mobiilimaksu-järjestelmään, vaan ne jäävät odottamaan voittajien selviämistä markkinoilla.

Selvästi yleisin maksutapa Suomessa ovat tällä hetkellä erilaiset korttimaksut. Keskimäärin suomalainen maksoi kortilla 1,3 kertaa päivässä ja käteisellä 0,6 kertaa (Kuvio 1). Sellaisten

henkilöiden osuus, jotka eivät tehneet yhden päivän aikana lainkaan käteismaksuja oli 70 prosenttia, kun taas vastaavasti korttimaksuja ei tehnyt lainkaan keskimäärin päivän aikana vain kolmannes kyselyyn vastanneista.

Kuvio 1.

Mobiilimaksut älypuhelimella tulevat todennäköisesti toki yleistymään tulevaisuudessa. Kaikki muutkin sähköiset palvelut näyttävät siirtyvän ja integroituvat älypuhelimeen, ja maksaminen tuskin on tässä suhteessa poikkeus, vaikka suomalaiset ovatkin tällä hetkellä tottuneet turvallisina ja kätevinä pidettyihin muovikorttimaksuihin. Tulevaisuudessa fyysinen lompakko kaikkine etukortteineen jää historiaan. Siihen tulee vain menemään hieman enemmän aikaa kuin teknisten mahdollisuuksien perusteella kuvitellaan.

Euroalueella uuden maksupalvelulain PSD2:n lopullinen voimaantulo tuo maksamisen markkinoille uusia toimijoita, kuten esimerkiksi internetpalvelujättejä, kansainvälisiä verkkokauppoja ja ehkä myös verkkopankkeja, joiden keskeisin kilpailuvaltti on nimenomaan kaupan ja maksamisen yhdistämisessä. Kuluttajat ja kauppa haluavat käyttää vain suhteellisen harvaa joukkoa maksutapoja. Maksutapojen pirstoutuminen saattaa kuitenkin kestää vuosia, ennen kuin kuluttajat ja kauppa ovat seuloneet itselleen parhaiten sopivat maksutavat.

Päivittäistavarakaupassa on jo valmiina laajasti käytössä lähimaksujen lukemiseen pystyviä nfc-maksupäätteitä, jotka palvelevat myös osaa mobiilimaksusovelluksia. Niitä käytetään laajemmin myös lähimaksuihin, jotka ovat saavuttaneet suosiota kuluttajien keskuudessa nopeana,

vaivattomana ja yksinkertaisena maksutapana.

Erillisellä maksukortilla tehdyt korttimaksut tulevat pysymään kuluttajien pääasiallisena maksutapana Suomessa vielä vuosia, ja kuluttajakyselyissä korttimaksamisen suosio on jatkuvasti vahvistunut viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana. Suomen Pankin kuluttajakyselyssä korttimaksamista piti helppona, kätevänä ja nopeana vuonna 2007 vain 8 prosenttia kuluttajista, mutta lokakuussa 2018 jo 37 prosenttia. Kuluttajista noin 30 prosenttia on pitänyt käteismaksuja korttimaksuja vaivalloisempana mm. vaihtorahojen käsittelyn ja käteisen hankkimisen vuoksi. Lähimaksamisen suosio maksutapana tulee vain vahvistumaan vuoden 2019 huhtikuussa, kun lähimaksujen maksurajaa nostetaan nykyisestä 25 eurosta 50 euroon.

Suomen Pankin tuoreen kuluttajakyselyn perusteella korttimaksuja pidetään melko turvallisina, vaikka kuluttajista vain 8 prosenttia mainitsee sen syyksi käyttää korttimaksuja käteisen sijaan. Sen sijaan hieman yllättävää oli se, että 55 prosenttia kuluttajista piti mobiilimaksuja turvallisuusriskinä. Kyseessä on kuitenkin monessa tapauksessa korttimaksu, jonka käyttöliittymä on vain puhelin. Mobiilipuhelimen käyttö maksamiseen on jo tehty periaatteessa korttimaksuja turvallisemmaksi eriasteisilla tunnistuskeinoilla kuten puhelimen avaustunnisteella. Kyse on pikemmin älypuhelimen turvallisesta käytöstä ja käytön helppoudesta, sekä siitä mikä on kuluttajalle keskeisin maksutavan valinnan peruste. Ehkä turvattomuuden tunne syntyykin siitä, että maksutapaa ei vielä tunneta.

Vajaalla kolmanneksella kuluttajista oli Suomen Pankin kuluttajakyselyssä lokakuussa 2018 halukkuutta siirtyä mobiilimaksamiseen, jos se olisi joko omalla älypuhelimella tai oman pankin puolesta mahdollista. Jo nykyisellään vajaa 30 prosenttia oli kokeillut mobiilimaksamista henkilöiden välisissä maksuissa, mutta vain 8 prosenttia kuluttajista kaupassa maksamisessa.

Vaikka yksittäisestä maksamisesta aiheutuvat kustannukset ovat kaupalle varsin marginaalisia muihin kustannuksiin verrattuna, niin päivittäistavarakaupassa valtavat maksuvolyymit (arviolta yli 3 miljoonaa maksutapahtumaa päivässä) aikaansaa sen, että tapahtumakohtaisissa kuluissa jokaisella säästetyllä sentillä on merkitystä.

Pohjoismaisista vertailuista nähdään, että maksamisen yksikkökustannukset ovat halvimmat tilisiirtopohjaisissa kansallisissa pankkien välisissä pikamaksuissa (esim. Ruotsin Swish) tai kansallisissa korttijärjestelmissä (Tanskan Dankort). Esimerkiksi Tanskassa tuoreen sikäläisen maksuneuvoston syyskuussa 2018 julkaistun selvityksen mukaan Dankort-maksun yhteiskunnalliset yksikkökokonaiskustannukset jäivät 2,4 Tanskan kruunuun, kun taas kansainvälisten debit-maksujen yksikkökulut olivat 4,1 kruunua.[2] Myös Suomessa Kaupan Liitto on aiemmin esittänyt toiveita vuonna 2015 tilisiirtopohjaisesta pankkien välisestä maksutavasta.[3]

Asiasanat

maksukortit, mobiilimaksaminen